Cardamine pratensis L. subsp. picra De Langhe et D'hose ook in Nederland gevonden

door

J. MENNEMA (Rijksherbarium, Leiden)

De verwachting, dat de onlangs beschreven bitter smakende ondersoort van de pinksterbloem ook in Nederland en wel in Z.-Limburg zou worden gevonden (DE LANGHE & D'HOSE, 1976), is reeds in 1977 bewaarheid. En meer dan dat, want ook buiten Z.-Limburg blijkt deze ondersoort in ons land op diverse plaatsen voor te komen.

Het eerste exemplaar van *Cardamine pratensis* L. subsp. *picra* De Langhe et D'hose dat mij werd toegezonden, was verzameld door A. J. Harkink op 3 mei in de bronbossen van Middachten bij De Steeg. Hieraan vooraf hadden mij mededelingen bereikt

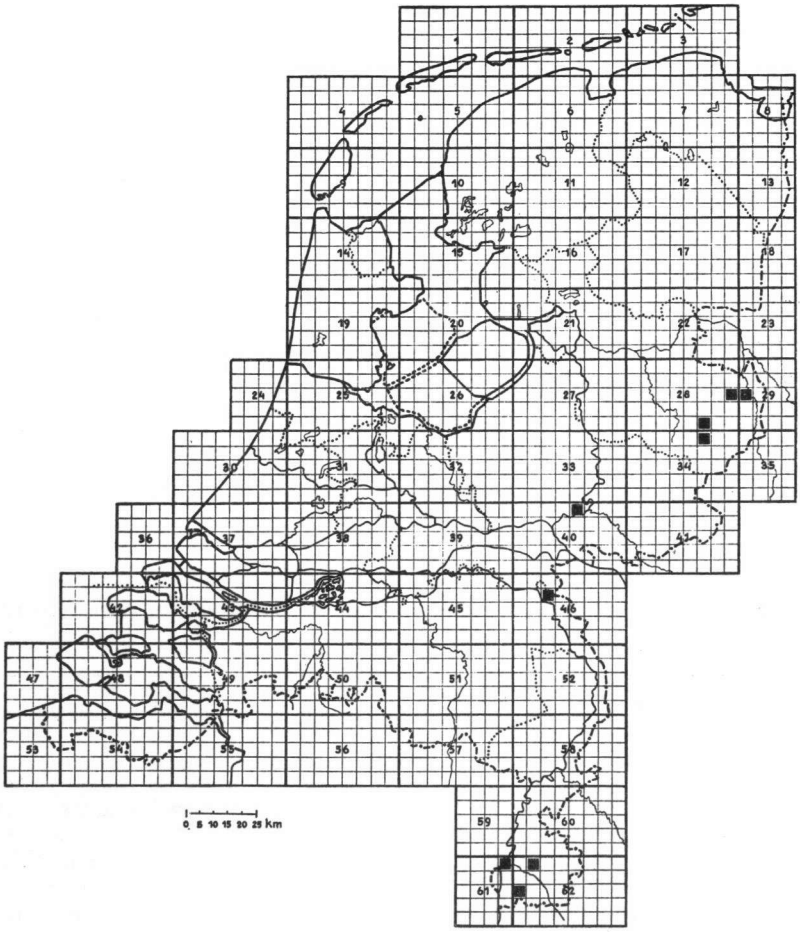

Fig. 1. Vindplaatsen van *Cardamine pratensis* L. subsp. *picra* De Langhe et D'hose in Nederland.

van diverse vindplaatsen in Z.-Limburg, nl. van het Bunderbos en het Savelsbos (schr. meded. J. Cortenraad) en van het Ravensbos (mond. meded. F. Adema en P. Hommel), die later door materiaal werden bevestigd. Nadrukkelijk vermeldt het etiket van de vindplaats Ravensbos, gem. Valkenburg, L.: „in het brongedeelte". Op 8 mei verzamelde E. J. Weeda de ondersoort op twee plaatsen in de gemeente Denekamp, nl. in „Achter de Voort", in een nat bosgedeelte en in hetzelfde kilometerhok laag op de berm van het Kanaal Almelo-Nordhorn. Iets oostelijker werd de ondersoort in dezelfde maand ook aangetroffen door J. Hofstra, in een elzenbosje nabij de Hunenborg. Ook in de maand mei verzamelde J. Hofstra materiaal te Woolde, gem. Hengelo, Ov., langs een vochtige slenk in een bosje met o.a. *Alnus glutinosa* en *Carex elongata*; terzelfder tijd vond hij subsp. *picra* in een soortgelijk bosje, De Fliermeenen, bij Delden. Tenslotte bleek, dat de eerste vondst in 1977 reeds op 26 maart was gedaan en wel aan de Z.-zijde van de Sint Jansberg te Mook door SYKORA

& SYKORA-HENDRIKS (1977), die over deze standplaats van *Cardamine pratensis* subsp. *picra* in een aparte publicatie nadere gegevens verstrekken.

Het is opmerkelijk, dat de smaak van de nieuwe ondersoort, die een belangrijk kenmerk vormt, door diverse inzenders van materiaal (en ook door mijzelf) eerder als scherp dan als bitter wordt ervaren, zoals DE LANGHE & D'HOSE (1976) menen. Daarom stel ik voor aan deze nieuwe ondersoort de Nederlandse naam scherpe pinksterbloem te geven.

Dat deze nieuwe ondersoort tot de Nederlandse flora moet worden gerekend, lijkt m.i. buiten twijfel. Zij voldoet aan alle criteria, die het Floristenconcilie 1975 op voorstel van VAN DER MAAREL (1971) heeft aanvaard (MENNEMA, 1975). De Nederlandse vindplaatsen, die tot nu toe bekend zijn (*fig. 1*) kunnen worden gekarakteriseerd als natte, beschaduwde plaatsen, vooral in bronbossen in het Subcentreurope en het Krijtdistrict. Op grond hiervan stel ik voor, dat het Floristenconcilie 1980 de ondersoort zal opnemen in de oecologische groep „planten van natte bossen" (9a volgens ARNOLDS & VAN DER MEIJDEN, 1976).

Literatuur

ARNOLDS, E. J. M. & R. VAN DER MEIJDEN, 1976. Standaardlijst van de Nederlandse Flora 1975. Rijksherbarium, Leiden.

LANGHE, J. E. DE & R. D'HOSE, 1976. Cardamine pratensis L. subsp. picra De Langhe et D'hose, nouvelle sous-espèce de la Cardamine des prés. Gorteria 8 (3), p. 47–48.

MAAREL, E. VAN DER, 1971. Florastatistieken als bijdrage tot de evaluatie van natuurgebieden. Gorteria 5 (7/10), p. 176–188.

MENNEMA, J., 1975. Kort verslag van de zittingen van het Floristenconcilie 1975 op 2 april te Leiden en op 21 april te Utrecht. Stencil, Rijksherbarium, Leiden.

SYKORA, K. V. & C. M. P. SYKORA-HENDRIKS, 1977. De standplaats van Cardamine pratensis L. subsp. picra De Langhe et D'hose aan de voet van de Sint Jansberg te Mook. Gorteria 9 (2), p. 23–25.

Summary

Cardamine pratensis L. subsp. *picra* De Langhe et D'hose, described in 1976 from Belgium, is found in 1977 in the Netherlands on wet, shady places, especially in woods with springs in the Subcentral European and the Chalk district (*fig. 1*).